

Від 17.03.2014

*Міністру екології та природних
ресурсів України
Мохнику Андрію Володимировичу*

*Щодо забезпечення виконання Україною положень
Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище
у транскордонному контексті (Конвенції Еспо)*

Шановний Андрію Володимировичу,

Громадські організації «Екоклуб» (м. Рівне), Національний екологічний центр України (НЕЦУ) та Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство і довкілля» рекомендують якнайшвидше вжити заходів для приведення національної процедури оцінки впливу на довкілля у відповідність до зобов'язань, які Україна має перед міжнародною спільнотою згідно Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенції Еспо). Україною належним чином не дотримуються вимоги цієї Конвенції, в т.ч. при прийнятті рішень щодо ядерних проектів.

Міністерство екології та природних ресурсів України (Мінприроди) є відповідальним органом за забезпечення виконання положень ряду міжнародних конвенцій, зокрема, Конвенції Еспо.

Конвенція Еспо – це міжнародний договір, що зобов'язує держави проводити оцінку впливу на довкілля комерційних проектів у випадку, коли такі проекти можуть вплинути на довкілля іншої держави. Національна система оцінки впливу на довкілля в Україні не відповідає положенням Конвенції Еспо, що суттєво ускладнює виконання зобов'язань за цим міжнародним договором.

Недотримання Україною вимог Конвенції Еспо підтверджується наступними фактами:

1. У 2010 році продовжено термін експлуатації енергоблоків №1 та №2 Рівненської АЕС без виконання процедури оцінки впливу на довкілля в транскордонному контексті згідно Конвенції. Однак, Комітетом з імплементації Конвенції Еспо було прийнято рішення, що продовження терміну експлуатації ядерних енергоблоків, навіть за відсутності будь-яких робіт, має розглядатися як суттєва зміна в діяльності і тому підпадає під дію положень Конвенції. У березні 2013 року Комітет з імплементації визнав, що Україною не застосовувалися положення Конвенції Еспо при продовженні експлуатації енергоблоків № 1 і 2 Рівненської АЕС та за власною ініціативою розпочав розгляд справи по суті. Тим часом, незважаючи на розгляд справи Комітетом, 28 листопада 2013 Державною інспекцією ядерного регулювання України (ДІЯРУ) було прийнято рішення щодо продовження терміну експлуатації енергоблоку № 1 Южно-Української АЕС.

За нашою інформацією під час 30 сесії Комітету з імплементації Конвенції Еспо щодо даної справи було прийнято рішення, що з боку України порушено вимоги Конвенції при продовженні терміну експлуатації енергоблоків №1 та №2 Рівненської АЕС. Це рішення Комітету передано на затвердження Народою Сторін Конвенції Еспо, яка відбудеться 2-5 червня 2014 року.

2. У вересні 2012 року Верховною Радою України було прийнято Закон України «Про розміщення, проектування та будівництво енергоблоків № 3 і 4 Хмельницької атомної електричної станції», але на час прийняття Закону транскордонні консультації не були завершені. На виконання ст. 5 Конвенції проведено консультації з Польщею 22.08.2013, з Австрією 28.08.2013 та з Угорщиною 02.09.2013, з Молдовою, та Словаччиною консультації наразі проводяться у вигляді обміну листами. Так як остаточне рішення прийнято задовго до

консультацій, відкритим залишається питання врахування результатів консультацій згідно статті 6 Конвенції Еспо у вже прийнятому рішенні щодо реалізації проекту будівництва енергоблоків № 3 і 4 Хмельницької АЕС. Комітетом з імплементації Конвенції Еспо проводиться збір інформації щодо цього проекту.

Сьогодні ні екологічне законодавство, ні практика застосування не відповідають цілям та положенням Конвенції Еспо. Внесений до Верховної ради України проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо реалізації положень Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище в транскордонному контексті № 2109а потребує суттєвого доопрацювання, в т.ч. врахування думки громадськості.

З метою належного впровадження Конвенції Еспо в Україні, пропонуємо Мінприроди:

1. Підготувати за участі громадськості необхідні зміни до законодавства для впровадження дієвого механізму оцінки впливу на довкілля (ОВД), зокрема, обрати модель ОВД, яка б враховувала вимоги Директиви 85/337/ЄЕС (Директиви 2011/92/ЄС) та Конвенції Еспо;
2. Проводити активну роботу із просування прийняття цих змін Верховною Радою України;
3. Сформуванню позицію України із чітким планом вирішення питання недотримання Україною положень Конвенції Еспо та представити під час Наради Сторін Конвенції Еспо у червні 2014.

Першим кроком ми рекомендуємо створити постійно діючу робочу групу при міністерстві, до якої залучити представників громадськості, експертів із застосування Конвенції Еспо та інші зацікавлені сторони.

Представники таких громадських організацій як Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство і довкілля», Національний екологічний центр України (НЕЦУ), Еко клуб готові до співпраці та участі в такій робочій групі.

Про результати розгляду даного звернення просимо повідомити Еко клуб, НЕЦУ та РАЦ «Суспільство і довкілля» за адресами відповідно: а/с № 73, Рівне-33023, Україна, електронна пошта office@ecoclubrivne.org; а/с 306, Київ-32, 01032, Україна, електронна пошта: energy@necu.org.ua та вул. ак. Сахарова, 42, кім. 509, 79012, Львів, Україна, електронна пошта: office@rac.org.ua.

Додаток:

1. Аналітичний документ «Як забезпечити дотримання Конвенції Еспо в ядерній сфері в Україні». – Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство і довкілля. – 2014. Доступний також: http://www.rac.org.ua/fileadmin/user_upload/documents/ppapers/espoo_nuclear_web.pdf

З повагою та надією на продуктивну співпрацю,

Голова Ради Рівненської громадської організації «Еко клуб»

Андрій Мартинюк

Голова правління Ресурсно-аналітичного центру «Суспільство і довкілля»

Наталія Андрусевич

Виконавчий директор Національного Екологічного центру України

Юрій Урбанський